

1. Lokale klimaatacties kunnen de Vlaamse klimaatdoelstelling helpen realiseren

- ⇒ Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 van de Vlaamse Regering vermeldt op pagina 3:

“Het klimaat- en energiebeleid is een transversaal thema waarvoor de hele Vlaamse Regering verantwoordelijk is. De minister van Omgeving en Energie zal met haar beleid het goede voorbeeld geven en nodigt als coördinerend minister voor het klimaat- en energiebeleid, de overige ministers uit om binnen hun beleidsdomein gerichte en onderbouwde bijkomende maatregelen te formuleren en te nemen die een bijdrage leveren aan de Vlaamse energie- en klimaatdoelstellingen.

- ⇒ Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 maakt ook melding van een vernieuwd partnerschap met de lokale besturen. De Minister van Binnenlands Bestuur zal hiervoor in overleg gaan met de lokale besturen en de Vereniging van de Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en samen met hen aan de slag gaan. Het lokale niveau is het eerste niveau om draagvlak te creëren (zie VEKP, pagina 153):

“Onze steden en gemeenten spelen een sleutelrol in het Vlaamse energie- en klimaatbeleid. Als meest zichtbare beleidsniveau vervullen ze een belangrijke voorbeeldrol ten aanzien van hun inwoners en ondernemingen. Ze vertalen de gewestelijke beleidsdoelstellingen, acties en maatregelen naar de dagelijkse leefwereld van burgers, en zijn het meest geschikt om lokaal draagvlak te creëren en de energie- en klimaattransitie van onderuit te ondersteunen.”

- ⇒ Dit moet op termijn uitmonden in een Lokaal Klimaat- en Energiepact (zie VEKP, pagina 153):

“De Vlaamse overheid wil de lokale overheden daarom verder ondersteunen, en nauwer betrekken bij de uitwerking van het energie- en klimaatbeleid. We sluiten daarom in overleg een Klimaat- en Energiepact af tussen de Vlaamse overheid, steden en gemeenten, en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Dit pact legt de basis voor een structurele samenwerking, en staat door wederzijdse engagementen garant voor een krachtadig lokaal klimaat- en energiebeleid.

De Vlaams minister van Binnenlands Bestuur zal in overleg met de lokale besturen de volgende thema's bespreken; lokale klimaattafels, lokale sloopbeleidsplannen en lokale sloopfondsen..”

- ⇒ Het startpunt is dan ook het lokale niveau. Er is veel goede wil bij de lokale besturen, reeds deels vorm gegeven in de Burgemeestersconvenanten:
 - Sinds 2009 ondertekend door meer dan 10.000 Europese gemeenten en steden
 - In Vlaanderen 269 van de 300 gemeenten:
 - 183 gemeenten engageren zich hierbij om 20% minder broeikasgassen uit te stoten tegen 2020.
 - Meer dan 86 gemeenten engageerden zich hierbij om 40% minder uit te stoten tegen 2030.

- ⇒ Doel is om zoveel mogelijk lokale besturen te overtuigen de ambitieuze doelstelling van 40% CO2-reductie zoals voorzien in de Burgemeestersconvenanten 2030 te onderschrijven. Op deze manier kunnen ze de ambitieuze Vlaamse klimaatdoelstelling van 35% CO2-reductie ondersteunen en versterken.

Om die ambitie te realiseren wordt gewerkt vanuit twee invalshoeken:

- Mogelijke acties waarrond lokale besturen kunnen mobiliseren via drie werven.
- Diverse vormen van ondersteuning door de Vlaamse overheid bij deze lokale acties.

2. Mogelijke acties via drie werven

De klimaatuitdaging situeert zich voor meer dan 60 % in de transport- en bouwsector. In deze sectoren kunnen ook de lokale besturen een belangrijke rol van betekenis spelen. In functie van het welzijn van de inwoners hebben lokale besturen er daarnaast ook belang bij een antwoord te bieden ten aanzien van het veranderend klimaat (klimaatadaptatie). In functie van deze uitdagingen werden drie werven en bijhorende doelstellingen geselecteerd waarrond lokale besturen kunnen mobiliseren.

- ⇒ 3 basisprincipes worden hier steeds bij gehanteerd:
 - Ontzorgend
 - Participatief
 - Winst voor zowel klimaat als portefeuille

WERF 1: “Laten we een boom opzetten” (bomen, hagen, natuurperken)

- 1 extra boom per Vlaming tegen 2030 (=6,6 miljoen bomen extra)
- 1/2de meter extra haag per Vlaming tegen 2030 (=3.300 km haag extra)
- 1 extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030 (=6.600 perken extra)

WERF 2: “Verrijk je wijk” (renovatie, sloop, hernieuwbare energie)

- 1 extra renovatie per 100 woongelegenheden per jaar ofwel renovatiegraad +1% (= +30.000 extra renovaties op jaarbasis).
- 1 extra coöperatief/participatief zonne-energieproject per 200 inwoners tegen 2030 (+33.000 projecten)

WERF 3: “Elke buurt deelt” (Elektrische (deel-)mobiliteit)

- Per 1000 inwoners 1 toegangspunt voor een deelsysteem tegen 2030 (=6.600 toegangspunten)
- Per 200 inwoners een laadpunt tegen 2030 (=33.000 laadpunten)

⇒ Deze werven en doelstellingen worden verder in drie detailfiches uitgewerkt. Hierbij focussend op: de doelstelling 2030, de meerwaarde voor de burger, de meerwaarde voor de lokale overheid, potentiële inbreng door de lokale overheid, potentiële inbreng door de Vlaamse overheid, potentiële hindernissen en mogelijke modelreglementen. (zie bijlagen)

3. Ondersteuning lokale klimaatactie door de Vlaamse Overheid

Naast de detectie van werven en bijhorende doelstellingen, voorzien we tevens in volgende diverse vormen van ondersteuning die de Vlaamse overheid bij de lokale acties kan bieden:

⇒ Ondersteuning via projectoproep lokale klimaatactie

- Er bestaan al heel wat goede klimaatacties op lokaal niveau. Deze worden in kaart gebracht om ze vervolgens grootschaliger uit te rollen. Lokale besturen kunnen veel leren van elkaar. Om de beste voorbeelden te vinden, lanceert de VVSG een oproep aan de steden en gemeenten. Hier is 1 miljoen euro in totaliteit voor voorzien.

○ Extract uit projectoproep lokale klimaatactie VVSG:

“Het doel van deze oproep is om projecten te detecteren, te selecteren en op te schalen door ze financieel te ondersteunen. Deze projecten kunnen het resultaat zijn van te organiseren of reeds georganiseerde klimaattafels. De projecten hebben een aantoonbare bijdrage aan CO₂-reductie en/of bieden oplossingen voor een veranderend klimaat (klimaatadaptatie). Die projecten kunnen verruimd worden naar omliggende gemeenten (‘opschaalbaar’) of kunnen minstens ook door andere gemeenten uitgevoerd worden.”

Meer info via <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/projectoproep-lokale-klimaatactie>

- Beoogde resultaat:
 - Van elkaar leren, good practices
 - Samenwerking, participatie stimuleren (lokale besturen onderling, maar vooral ook inbreng van de burgers zelf, private initiatieven, lokale bedrijven, ...)
 - Goede projecten grootschalig uitrollen

- ⇒ Ondersteuning via lokaal expertisecentrum (Minister Demir)
 - Oprichting en ondersteuning van een lokaal expertisecentrum teneinde lokale besturen bij te staan in de realisatie van klimaatdoelstellingen.

- ⇒ Ondersteuning via wegwerken hindernissen (Commissie decentralisatie,...)
 - Klimaattafels zullen er ook voor zorgen dat hindernissen en belemmeringen worden gedetecteerd en georganiseerd kunnen worden doorgegeven. Vervolgens kunnen deze hindernissen worden weggewerkt voor een nog vlottere uitrol. Dit moet structureel in kaart worden gebracht en bekeken op welke manier daarmee aan de slag kan worden gegaan.

- ⇒ Ondersteuning lokale acties via ter beschikking stellen modelreglementen en best practices
 - Ter beschikking stellen van goede actievoorbeelden alsook voorbeelden van slimme maatregelen die de lokale besturen kunnen nemen, zoals:
 - Mogelijkheid om bij renovatie toe te staan dat er één verdieping hoger gebouwd wordt.
 - De nodige ruimte voorzien op het openbaar domein voor toegangspunten voor elektrische deelwagens en laadpalen.

- ⇒ Ondersteuning lokale actie via klimaatfondsmiddelen
 - Jaarlijkse beleidsruimte stijgt van 71,8 miljoen euro in 2021 tot 104,7 miljoen euro in 2024. Deze ruimte kan deels gebruikt worden voor concrete maatregelen op lokaal niveau, bijv.:
 - Minimale afnamegarantie voor deelsystemen en laadpalen
 - Versterking BENO-coach

- ⇒ Ondersteuning lokale actie via 20 miljard euro aan financiële stromen extra richting lokale besturen
 - Financieel heeft de Vlaamse Regering nog nooit zoveel geld voorzien voor de lokale besturen: 20 miljard euro in totaal (5,3 miljard extra t.o.v. vorige legislatuur:
 - 3.5% indexering Gemeentefonds
 - 4 extra financieringsstromen
 - Respo
 - Open ruimte
 - Grootstedelijke problematiek
 - Mobiliteitsknooppunten)

- Vanuit hun lokale autonomie kunnen lokale besturen zelf beslissen wat ze met deze middelen doen. Zij staan het dichtste bij de burger en kunnen het beste inschatten waar de noden zich situeren. Bij de allocatie zou klimaat alvast een topprioriteit moeten zijn.

4. Opmaak van een Lokaal Klimaat- en Energiepact

Komende weken zal dit plan voor lokale klimaatactie verder uitgewerkt en verfijnd worden in samenwerking met de lokale besturen, de VVSG en de bevoegde Vlaamse ministers.

Dit alles moet resulteren in een Lokaal Klimaat- en Energiepact, waarbij we alle steden en gemeenten uitnodigen om het burgemeestersconvenant 2030 te onderschrijven.

Op deze manier kunnen de lokale besturen mee de ambitieuze Vlaamse klimaatdoelstelling van 35% CO₂-reductie ondersteunen en versterken.

Brussel, 4 maart 2020

BART SOMERS
Vlaams Minister van Binnenlands Bestuur

BIJLAGEN:

WERF 1: LATEN WE EEN BOOM OPZETTEN (bomen, hagen, natuurperken)

A. DOELSTELLINGEN 2030

- **Eén boom extra per Vlaming tegen 2030 (+6,6 miljoen bomen extra)**
- **1/2de meter extra haag per Vlaming tegen 2030 (+3.300 km extra)**
- **Eén natuurgroenperk per 1000 inwoners extra (= 6.600 perken extra)**

B. MEERWAARDE BURGER

- Groenblauwe dooradering
- Hittestress verminderen door schaduw- en koelplekken
- Biodiversiteit bevorderen
- Gezondere lucht
- Groener uitzicht (visueel aantrekkelijk)

C. MEERWAARDE VOOR LOKALE OVERHEID

- Gezondere en aangename leefomgeving
- Voorbeeldrol kan belangrijke lokale katalysator zijn.
- Acties kunnen inwoners verbinden
- Acties kunnen zorgen voor extra tijd die vrijkomt bij technische dienst (natuurgroenperk vraagt minder onderhoud)
- Korte keten kan worden gestimuleerd
- Mogelijkheden voor intergemeentelijke samenwerking (bv. stadsrandbos in aanpalende open ruimtegemeente)

D. POTENTIËLE INBRENG LOKALE OVERHEID

- Initiatiefnemer of facilitator van verschillende acties
- Financiële of logistieke ondersteuning
- Technische knowhow
- Gronden verwerven of ter beschikking stellen

E. POTENTIËLE INBRENG VLAAMSE OVERHEID

- Aanpassingen aan de regelgeving: bv. inzake tijdelijke natuur, bv. inzake vergunningenbeleid
- Terbeschikkingstelling modelreglementen (bv. natuurgroenperken of natuurtuinen)
- Ondersteuning verwerven grond (kostprijs ong. 30 tot 70.000 euro per ha) en inrichting locaties (bv. subsidies, bv. inbreng knowhow VLM bij grondenbank of terreininrichting)

F. BIJDRAGE AAN HET VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATPLAN 2030

- VEKP: 10.000 ha extra bos tegen 2030, waarvan 4000 ha tegen 2024.
- Bossen, hagen en natuurgroenperken zijn belangrijke maatregelen in het kader van LULUCF, m.a.w. het behoud van koolstof in bodem. Vlaanderen engageert zich tot de no debit rule, nl. dat de koolstof in de bodem op hetzelfde niveau wordt gehouden
- CO₂-impact van maatregelen kan moeilijk worden berekend, maar ter info de CO₂-opname van een gemiddeld, volwaardig bos (afhankelijk van boomsoorten, ouderdom en locatie) is 12 ton CO₂ per ha per jaar. Vanaf volwaardig volgroeit bos dus tussen 19.800 ton CO₂ (1650 ha) en 31.800 ton CO₂ (2650 ha)

G. ENKELE VOORBEELDEN

- Terbeschikkingstelling plantmateriaal en begeleiding rond plaatsing
 - Roeselare, 2019 en 2020: “Liefdesbomen”; gratis boom bestellen op Valentijn. Burgerinitiatief met steun van de stad.
 - Oostende, 2019: stadsrandbos uitgebreid met 10.000 nieuwe bomen (coöperatieve, stadsbestuur, vakantiecentrum en serviceclub)
 - Halle, 2019: Bosplantdag met sport, optredens,... Vele acties om nieuwe 10 ha vol te planten in Hallerbos.
 - “Behaag Edegem natuurlijk”, 2019: Bestellen van streekeigen bomen en struiken (groeien sneller en budgetvriendelijk). Meer dan 30 gemeenten ism Natuurpunt.
 - Oudenburg, 2020: Groepsaankoop. Gemeente geeft gratis bomen aan eigenaar die grond voor een publiek toegankelijk bos ter beschikking stelt.
 - Mechelen, 2019: Campagne “Boom zoekt grond”. Samenaankoop. Resultaat: Bijna 200 Mechelaars kopen meer dan 550 bomen om in hun tuin te planten.
 - Nijlen, 2019: Actie ‘Een haag , ja graag’: 3,4 kilometer extra haag
 - Boutersem, 2020: Wie in Boutersem trouwt, krijgt een boom cadeau van gemeentebestuur
 - Eekhoornactiviteiten (eerst zaden (bv. eikels, beukennoten,...) verzamelen en nadien zaaien i.p.v. planten)
 - Lokale CO2-markt (mensen die hun CO2 uitstoot willen compenseren de kans geven dat lokaal te doen)
 - Natuurbegraafplaatsen
 - Lanaken, 2018: opening eerste Natuurbegraafplaats
 - Voedsel of pluk-bossen
 - Brugge, 2018: Voedselbos als sociaal project: wisselwerking buurtwerking, basisschool en Natuurpunt
 - Nevele, 2019: voedselbos op braakliggend terrein aan dagcentrum voor mensen met een beperking (steun prov Oost-Vlaanderen en BBL)
 - Beersel, 2019: eerste voedselbos van Vlaams-Brabant. Gemeente gaf 25 are braakliggend terrein in bruikleen.
 - Geboorte-, vredes-, verjaardags-,... bossen en bomen
 - Geboortebossen sterk aanwezig, zowel steden als gemeenten: Hasselt, Gent, Kalmthout, Ninove, Lennik, Rotselaar, ...
 - Kom-op-tegen-Kankerbossen: Parkbos Bredene (5 euro per boom), Ganzendambos Gavere (4,5 ha)
 - Speelbossen en -plaatsen
 - Diepenbeek, 2017: met steun van IKEA werd een avontuurlijk speelbos ingericht
 - Duffel en Sint-Katelijne-Waver, 2019: ‘Curieuzeneuzemosterdpad’ tussen bosjes en watervlaktes
 - Torhout, 2018: gecontroleerd overstromingsgebied en een speelbos.
 - Hoegaarden, 2018: heggendoolhof en speelbos
 - Honden losloopzone (*in plaats van open terrein loslopen in (extra) bos*)
 - Menen, 2014: hondenzone 3,2 hectare in het Preshoekbos.
 - Vilvoorde, 2018. halve hectare omheinde zone ingericht door ANB
 - Tegeltuinen, tuinstraten, volkstuinten, bloemenweides
 - Kalmthout, 2019: Bloemen- en plantingswedstrijd: gevels en tegeltuintjes, kleine voortuinen tot 100 m², grote voortuinen vanaf 100 m², boerderijen, handelshuizen.
-

-
- Knokke-Heist, 2019: Maak mee een bloemenzee. Gemeente heeft zelf 12 bloemenweiden ingezaaid en verdeelt gratis zakjes.
 - Hasselt, 2020: Tegeltuinen met klimrozen. De eerste 100 mensen die een klimroos aanvragen, zullen ook een klimhulp meekrijgen.
 - Herzele, 2019: 70-jarige Mark De Winne stelt 20 volkstuintjes van 25m2 ter beschikking
 - Ingelmunster, 2017: Tuin van de oude pastorie: 13 grotere tuinen van 50 vierkante meter en vier kleinere tuintjes.
 - Bornem, 2016: Dertig volkstuintjes naast het spoor
 - Antwerpen, proefproject. Vijf districten, aantal straten bestaande verhardingen vervangen door plantvakken, bomen, kruiden- en moestuintjes, grasperkjes, klimplanten. Via burgerbegroting, 90 aanvragers van bewoners.

H. POTENTIËLE HINDERNISSEN

I. MODELREGLEMENTEN

WERF 2: VERRIJK JE WIJK (renovatie, sloop hernieuwbare energie)

A. DOELSTELLINGEN 2030

- **1 extra renovatie per 100 woonegelegenheden per jaar ofwel renovatiegraad +1% (= +30.000 extra renovaties op jaarbasis).**
- **1 extra coöperatief/participatief zonne-energieproject per 200 inwoners tegen 2030 (+33.000 projecten)**

B. MEERWAARDE BURGER

- Opwaardering woonst, verhoging waarde op vastgoedmarkt voor verkoop en verhuur
- Optimalisering kapitaal want rendement hoger dan op spaarboekje en meer zekerheid tov (huidige) financiële markten
- Structurele verlaging energiefactuur
- Wooncomfort omhoog
- Weinig zorgen oww begeleiding

C. MEERWAARDE VOOR LOKALE OVERHEID

- Opwaardering gerenoveerde wijken
- Stijging aantrekkelijkheid en veiligheid gerenoveerde wijken (extra indien ook aanpak openbaar domein (bijv. stoep en fietsstroken)
- Wijkgerichte aanpak is verbindend voor buurtbewoners (sociale cohesie)
- Lokale overheidsgebouwen kunnen eigen zonne-energie (of windenergie) verbruiken
- Educatief effect indien op schoolgebouwen

D. POTENTIËLE INBRENG LOKALE OVERHEID

- Ontzorging door:
 - Gerichte oproepen voor deelname 40-tal huizen van een bepaald bouwjaar gekoppeld aan een modelrenovatie-traject (VCB)
 - Samenbrengen publieke en privépartners aan renovatietafel, inclusief derdebetalersysteem-aanbieders en banken
 - BENOcoach (aanvulling bestaande subsidie VO)
- Kosteloos ter beschikking stellen containers bij werken
- Fiscale maatregelen: verlaging OV (voor enkele jaren)
- Gemeentelijke reglementering en stedenbouwkundige verordeningen aanpassen zodat extra verdiep mogelijk is
- Aanpassing verkavelingsvoorschriften aan EPB-eisen (bijv. dakgoothoogte van 6 meter werkt energetische renovatie tegen (dikkere isolatie nodig))
- Lasten gekoppeld aan vergunningen actualiseren en volwaardig hoofdstuk blauwgroene dooradering invoegen (verder gaan dan enkel speeltuin op openbaar groen)
- In kaart brengen potentieel aan hernieuwbare energie in stad of gemeente via links Vlaams Energieagentschap:
 - Cijfers over groene energie in Vlaanderen (zie: Energiekaart: <https://www.energiesparen.be/energiekaart>)
 - Cijfers potentieel en geïnstalleerd vermogen zonne-energie in elke gemeente: <https://www.energiesparen.be/zonnekaart> en <https://www.energiesparen.be/zonnekaart/FAQ/cijfers>
 - Near-realtime info groene stroom per gemeente via stroomvoorspeller (<https://apps.energiesparen.be/stroomvoorspeller>)

-
- Energiecoöperaties
(<https://apps.energiesparen.be/energiekaart/vlaanderen/cooperaties>)

- Terbeschikkingstelling overheidsdaken aan coöperatieven voor zonne-projecten. Gemeente neemt groene stroom lokaal af. Coöperatieve plaatst, financiert, monitort en beheert. Na 20 jaar wordt installatie overgedragen aan gemeente (zon, bijv. Tervuren). Idem voor schooldaken.
- In toekomst via deelname aan lokale energiegemeenschap (uit te werken – piste kan zijn mede-aandeelhouder in energiecoöperaties niet op gemeentelijke domein of op gemeentelijke grond via inbreng in natura)

E. POTENTIËLE INBRENG VLAAMSE OVERHEID

- BENOcoach premie van 4000 euro (400 euro per deelnemende woning, minstens 10) (bestaand)
- Vlaamse energielening voor bepaalde doelgroepen (bestaand – wordt uitgebreid)
- Energiehuis ter beschikking (bestaand)
- Energie-premies (bestaand)
- Asbest-premie (wordt uitgewerkt)
- Groene stroomcertificaten voor installaties boven 10 kVA, extra GSC indien via burgercoöperatie (bestaand)

F. BIJDRAGE AAN HET VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATPLAN

- 1 extra renovatie per 100 woongelegenheden per jaar ofwel renovatiegraad +1% (= +30.000 extra renovaties op jaarbasis).
- 1 extra coöperatief/participatief zonne-energieproject per 200 inwoners tegen 2030 (+33.000 projecten)

G. ENKELE VOORBEELDEN

- Mechelen: Klimaatneutraal Mechelen, Esdoornplein, 16 van 44 woningen. I.s.m. het autonoom provinciebedrijf Kamp C. “In de meeste was vooral nood aan meer en betere spouwmuurisolatie. Anderen gingen ook over tot buitengevel- en kelderplafondisolatie, herstelling van de daken, vernieuwing van het schrijnwerk of het voorzien van een ventilatiesysteem.” Het project kreeg ook een buurtsubsidie van 3.750 euro van de stad.
 - Genk: Stadsbestuur start samen met provincie Limburg en Stebo vzw een collectieve wijkrenovatie in enkele straten van Boxbergheide. 10 straten vallen onder toepassingsgebied. Ontzorging: begeleiding via Genkse Renocoach, huisbezoek van een renovatiedeskundige. <https://www.genk.be/collectieve-wijkrenovatie>
 - Sint-Niklaas: in samenwerking met Renoseec en de Provincie Oost-Vlaanderen, een collectief wijkrenovatieproject in de Driekoningenvijk, Gazometerwijk en Watermolenwijk. Advies en een intense renovatiebegeleiding. Focus op ontzorging, van bij de plannen van je renovatie tot en met de uitvoering van de werken. <https://www.sint-niklaas.be/onze-dienstverlening/bestuur-en-participatie/projecten/sint-niklaas-renoveert>
 - Lint: gemeente Lint en de sociale huisvestingsmaatschappij De Ideale Woning organiseerden in het najaar van 2017 een architectuurwedstrijd via de Open Oproep van de Vlaams Bouwmeester om de wijk Kasteelplein te transformeren naar een duurzame, groene, kindvriendelijke woonwijk. De bestaande sociale woningen zullen na renovatie zo goed als energieneutraal zijn. Werken zijn voorzien 2021.
 - Energiehuis Leiedal: Renovatiecoach die gratis ter beschikking staat telefonisch voor kortere vragen en voor complexere vragen of begeleiding kan je een afspraak maken, ze fungeren als contactpunt voor lokale aannemers en architecten en op de website van
-

Warmer Wonen (Zuid-West Vlaanderen) vind je veel goede voorbeelden van renovatie door andere inwoners.

- Energiehuis Igo en Interleuven (Vlaams-Brabant): renovatiebegeleiding: dmv See2Do!-project kunnen gemeenten tot eind april 2019 mee genieten van een subsidie van 50% op de kostprijs van de renovatiebegeleiding. Gemeenten kunnen intekenen voor een of meerdere pakketten van 10 woningen die worden geraamd op € 1.750 per pakket. Samen met de gemeenten start interLeuven dan zo snel mogelijk de communicatie op voor de werving van deelnemers.
- Herent: participatief zonneproject. ECoOB op Oostrem (gezondheidscentrum voor mindervaliden). 142 panelen / 42 kWp / 41 000 kWh per jaar/ equivalent van 12 gemiddelde gezinnen voorzien van stroom.
- Mechelen: participatief zonneproject. Ecopower op Hof van Nassau (scholen en publieke gebouwen). 48 kWp / 46.000 kWh / equivalent van 13 gemiddelde gezinnen.
- Lommel: participatief zonneproject: Ecopower op Campus Mercurius. 243 kWp / 231.000 kWh / 66 gezinnen.
- Tervuren: participatieve zonneprojecten op sporthallen. Campagne “Investeer met je burens in Tervuren”.

H. POTENTIËLE HINDERNISSSEN

- Capaciteit bouwsector. Bouwunie vroeg in 2016 nog renovatiegraad van 2,5 %. Optrekken naar 3,5 % moeten meer handen ingeschakeld worden. Dit vereist aandacht voor opleidingen.
- (Energetische) renovatiepremies niet altijd coherent.
- BTW-regelgeving is niet coherent met nood aan sloop- en heropbouw (FED). 6 % nodig.
- Fysiek delen van zonne-energie wordt juridisch bemoeilijkt. Ook businesscase op heden niet sterk genoeg. Er is opportuniteit in omzetting lokale energiegemeenschappen om belemmeringen weg te nemen en financieel aantrekkelijker te maken. Zo lokaal verdienmodel voor hernieuwbare energie.
- Opslag energie nog niet rendabel zonder steun

I. MODELREGLEMENTEN (in annex)

- <https://www.energiesparen.be/energiekaart>
- Modelreglement VEB voor lokale besturen coöperatieve projecten cfr. Mechelen

FICHE 3: ELKE BUURT DEELT (Elektrische (deel-)mobiliteit)

A. DOELSTELLINGEN 2030

- **Per 1000 inwoners 1 “toegangspunt” voor een (elektrisch) deelsysteem tegen 2030 (=6.600 toegangspunten)**
- **Per 200 inwoners een laadpunt tegen 2030 (=33.000 laadpunten)**

B. MEERWAARDE BURGER

- Kapitaalbenutting optimaliseren: kosten terwijl auto gemiddeld 96 % van tijd geparkeerd staat
- Minder zorgen: geen administratieve lasten, geen onderhoudskosten, etc.
- Flexibiliteit (keuze auto, geen parking zoeken)
- Behoud comfort van wagen ter beschikking (hoe meer locaties, hoe beter)
- Keuzevrijheid gebruik systeem, geen verplichting
- Uitbreiding zorgt voor toegankelijkheid auto's voor iedereen

C. MEERWAARDE VOOR LOKALE OVERHEID

- Ruimtebeslag verminderen (**parkeerplaatsen in Vlaanderen nemen 24.000 hectare in (meer dan Antwerpen, incl. Haven)**)
- Modal shift, die wordt versterkt door link met mobipunten. 1 deelwagen vervangt 4 tot 10 private wagens.
- Mental shift, burgers denken na over alternatieven
- CO2-reductie, properdere lucht en stillere wagens (elektrisch)
- Toegankelijkheid mobiliteit alle burgers
- Deelsystemen aan rand LEZ om overgang naar meer OV te overbruggen

D. POTENTIËLE INBRENG LOKALE OVERHEID

- Overzicht van hiaten en potentiële locaties opstellen (studie) en actieplan uitwerken
- Delen van eigen wagenpark (en terbeschikkingstelling voor huur aan inwoners)
- Uitbouwen publieke reservatiezones mobipunten, met kleurrijke signalisatieborden
- Uitbouw van deelsystemen via samenwerking specifieke doelgroepen zoals garages of promotie privé-platformen
- Uitbouwen van (snel-)laadpunten op (semi-)publieke plaatsen, door eigen investering of via samenwerking specifieke doelgroepen zoals bedrijven (toegang door buurtbewoners laadpunten Colruyt)
- Specifieke vereisten in bouwverordeningen (i.c. gereserveerde plaatsen voor deelsystemen en laadpalen, minimaal aantal laadpalen, infrastructuur voor leidingen voorzien (goten, kabels (in samenwerking met Fluvius))
- Leiding volgt paal: infrastructuur voor leidingen voorzien (goten, kabels,...)
- Afspraken met omliggende gemeenten voor zelfde stimulerend beleid

E. POTENTIËLE INBRENG VLAAMSE OVERHEID

- Opstartsubsidie deelsystemen vanuit middelen VO (bedrag twv minimale afnamegarantie)
- Ondersteuning bedrijfsaadpalen via ecologiepremie (VG) of verhoogde investeringsaftrek (FED)
- Kleurrijke signalisatieborden langs snelwegen (voor deelsystemen en laadpunten)

F. BIJDRAGE AAN HET VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATPLAN 2030

- VEKP CO2-reductiedoelstelling: - 23 % of restuutstoot van 12,2 Mton. Dit via modal shift (investerings OV en fietswegen), georganiseerde ruimtelijke ordening toegankelijkheid), uitbouw multimodaal systeem (minder gereden kilometers) en vergroening wagenpark/transportsector (decarbonisatie - voor personenwagens vooral elektrificatie).
 - Er wordt ingezet op gedeelde mobiliteit, maar zonder specifieke doelstelling. Door de maatregelen van de lokale besturen op het vlak van gedeelde mobiliteit, versnellen en versterken we de reductie van de broeikasgasuitstoot.
 - Ter informatie:
 - Vlaams wagenpark: 3,5 miljoen
 - aantal deelwagens: 5.000, ofwel 0,15%
 - aantal autodelers: 86.000
 - aantal gemeenten met minstens één deelwagen: 240
 - aantal gemeenten die zelf een wagen delen of gebruik maken van deelwagens van een aanbieder: 38
 - aantal aanbieders in Vlaanderen: 14
 - Ter informatie: 1 deelauto vervangt 4 tot 10 wagens => Positief effect voor milieu (materiaal + brandstof) én ruimtebeslag
 - Voordeel zit vooral bij 2de (en 3de) wagen van een gezin
- Laadinfrastructuur:
 - Achtergrond: Ervan uitgaan dat het aandeel elektrische wagens bij nieuw verkochte wagens tegen 2030 50% bedraagt => Meer dan 660.000 elektrische wagen => Bij 1 laadpunt per 10 auto's = 66.000 laadpunten benodigd.
 - Voorzichtigheidshalve wordt voor 1 op 20 geopteerd.

G. ENKELE VOORBEELDEN

- Antwerpen (provincie): in 2019 werd in 12 steden en gemeenten de dienstwagens als deelauto ter beschikking gesteld voor inwoners of gebruikte de lokale overheid zelf deelwagens. Antwerpen, Bonheiden, Boom, Bornem, Brasschaat, Duffel, Edegem, Mechelen, Schelle, Schoten, Sint-Katelijne-Waver en Rijkevorsel. Ook Geel en Balen plannen dat binnenkort te doen.
- Mechelen: Mechelen introduceerde actieplan reeds in vorige legislatuur. Zet o.a. in op vereisten autodeelplaatsen in nieuwe verkavelingen, opstartsubsidie in de rand, voorbehouden parkeerplaatsen voor deelsystemen. In bestuursakkoord 2019-2024 kondigt Mechelen extra actie aan, zijnde een netwerk van minstens 250 extra elektrische deelauto's aan. Iedereen moet op maximaal 150 meter van hun huis toegang hebben tot een deelwagen. Alle deelwagens en -locaties wordt zeer herkenbaar aangekleed. Mensen die hun deelwagen inruilen, krijgen voornamelijk 1 jaar een gratis abonnement.
- Gent: ambitie 100 deelwagens in 2020. Hiervoor stelde Gent autodeelactieplan incl. Communicatiecampagne op, in samenwerking met autodelen.net. Gent voorziet extra autodeelparkeerplaatsen (500 tegen 2020), waar erkende deelsystemen gebruik van kunnen maken. Deze parkeerplaatsen worden ook zo veel mogelijk voorzien van laadpalen. Er is een gratis parkeervergunning voor alle bewonerszones voor deelwagens met Gentse eigenaar, alsook inschrijvingsgeld wordt terugbetaald. Er is een subsidie voor deelvoertuigen (elektrisch en CNG-voertuigen (resp. 6000 en 1000 euro)). Gent stelt eigen wagenpark ter beschikking via autodelen.

- Pelt: in de gemeente Pelt kan de gemeentelijk wagen 24/24 en 7/7 worden uitgeleend door inwoners. Een abonnement kost 10 euro per jaar, eenmalige waarborg van 75 euro. Een rit kost 0,40 euro per kilometer en 1 euro per begonnen uur.
- Lochristi: stelt elektrische deelwagens ter beschikking. Je koopt rijcredits (zoals prepaid abonnement) en gebruikt wagen voor 1 uur of 1 dag.
- Hulshout: 4 deelwagens, ook gemeentelijke dienstwagens.
- De Haan: elektrische deelauto's bij gebouwen Solidariteit voor het Gezin, voor medewerkers en buurtbewoners.
- Kruisem: 2 e-cambio's voor personeel en inwoners.
- Wemmel: project rond e-autodelen in combinatie met publieke laadpaal en zonnepanelen aan Residentie Geurts (ouderenflats), waar burgers via coöperatieve Pajotpower mee kunnen investeren in zonnepanelen.

H. POTENTIËLE HINDERNISSEN

- Vraag en aanbod: te weinig gebruik om rendabiliteit deelsystemen te garanderen
- Verzekeringspremies niet aangepast aan deelmobiliteit. Overleg met sector nodig.
- Te weinig laadpalen, o.v.v. paal-volgt-wagen: te weinig wagens dus geen laadpalen, te weinig laadpalen dus geen wagens. Te weinig snelladers (incl. aan snelwegen).
- Distributienetwerk moet aangepast worden aan inplanting laadinfrastructuur: afstemming van het elektriciteitsnet op de vraag naar (snel-)laadpunten. Nood aan analyse Fluvius.
- Financiële draagkracht voor opmaak mobiliteitsplan en uitvoering actiepunten
- Energie-efficiëntieregelgeving niet up-to-date (opportuniteit omzetting EPB-richtlijn)
- Innovatie nodig in slim laden
- Prijstransparantie (consumentenzaken - EU/FED)

I. MODELREGLEMENTEN (in annex)

- Autodelen, *E-deal. Elektrisch autodelen voor lokale overheden: praktische gids*, (beschikbaar via: <https://www.autodelen.net/wp-content/uploads/2019/12/PUB-1912-EDE-Praktische-Gids-lokale-besturen-1.pdf>)
- Mobipunt (ism Vlaamse overheid), *Handleiding voor gemeenten*, 12.09.2018 (beschikbaar via: https://mobipunt.be/wp-content/uploads/2018/09/20180912_Mobipunt-handleiding.pdf)